

Ćw. 3 System LINUX(3) Edytor VI

VI [czyt. wi-aj] to standardowy uniksowy edytor tekstu, przeznaczony do edycji plików konfiguracyjnych i pisania programów. **VI** jest nieprzyjazny dla początkujących użytkowników, jest to jednak bardzo wydajne środowisko. W **vi** nie używamy myszki, w zamian mamy wiele klawiszowych skrótów. Jest to najpowszechniej używany edytor w systemach uniksowych.

Uruchomienie edytora z wiersza poleceń:

- dla utworzenia nowego dokumentu:

vi

- z wczytaniem do edytora istniejącego dokumentu:

vi nazwa_pliku

VI posiada tryby:

- tryb wprowadzania tekstu
- tryb wydawania poleceń
- tryb specjalny **ex**

Klawiszem <ESC> przechodzimy do trybu wydawania poleceń (aktualny tryb widoczny na dole ekranu) - odtąd każdy wciśnięty klawisz będzie poleceniem **vi**. Powrót do trybu pisania to jedno z poleceń: **i** **I** a **A** o lub **O** (jak w tabeli poniżej).

Składnia ogólna poleceń edytora **vi** wygląda następująco:

[bufor] [licznik] [operator] obiekt

Bufor, licznik i operator są opcjonalne.

Obiekty

początek wiersza	-	0
koniec wiersza	-	\$
słowo	-	w
wiersz		(nie ma oznaczenia; powtarza się dwukrotnie operator)
znacznik	-	'# (gdzie # to dowolny znak od a do z)

Wywołanie samego obiektu (w trybie poleceń) powoduje przestawienie się kursora na ten obiekt, np.:

\$ - powoduje przejście kursora na koniec bieżącego wiersza,

w - do przodu na początek następnego słowa,

b - wstecz na początek słowa

h - poprzedni znak

l - następny znak

j - następny wiersz

k - poprzedni wiersz

} czyli te obiekty służą do nawigacji (u nas też strzałki nawigacyjne)

'a - powoduje przesunięcie się kursora na znacznik **a** (**wcześniej trzeba go stworzyć**),

Operatory

- d - kasuj (i kopiuje do domyślnego bufora roboczego – "schowka")
- c - zmień
- y - zapamiętaj (*yank*)
- > - przesun w prawo (tabulacja)
- < - przesun w lewo

np.

- dw - skasowanie słowa (*operator* kasuj, *obiekt* słowo) - kasuj, ale słowo jest w buforze
- d'a - skasuj wszystko od bieżącej pozycji kursora do znacznika **a** - wytnij do bufora
- yw - zapamiętaj słowo w buforze
- yy - zapamiętaj aktualny wiersz w buforze
- p – wklej uprzednio zapamiętany w buforze tekst
- mf - utwórz znacznik(marker) o nazwie f
- 'f - skocz do znacznika f

Wykorzystanie liczników

W celu wielokrotnego wykonania polecenia używa się licznika przed poleceniem: (*licznik operator obiekt*), przykładowo:

- 4dw - skasuj 4 słowa – dane są w buforze roboczym
 - 7yy - zapamiętaj 7 wierszy od bieżącego
- w poleceniach typu *licznik obiekt*:
- 5w - skocz 5 słów w przód (tu brak operatora)
 - 7h - przesunij kursor o 7 znaków wstecz
 - 14j - skocz 14 wierszy w dół.

Wykorzystanie nazwanych buforów roboczych

Wyniki niektórych komend można strumieniować do, lub pobierać z buforów roboczych. Bufory robocze oznaczane są literami od **a** do **z**, a ich wykorzystanie sygnalizuje się znakiem cudzysłowu (").

Uwaga: zgodnie ze schematem nazwa bufora ("x) na początku a potem operacja.

Na przykład polecenia:

- "f17yy - powoduje skopiowanie 17 wierszy do bufora roboczego **f**, bez ich kasowania,
- "h6dw - kopiuje do bufora **h** 6 słów, kasując je z pliku.

Do odtworzenia zawartości tych buforów roboczych w innym miejscu piku, bądź w innym pliku należy użyć odpowiednio:

"fp i "hp (lub "fP oraz "hP)

Podstawowe polecenia edytora vi

Uwaga: ^ oznacza klawisz CONTROL,

i	insert - przechodzi do trybu wprowadzania w miejscu, w którym znajduje się kursor (powrót z trybu poleceń do trybu wprowadzania)
I	przechodzi do trybu wprowadzania na początku wiersza
a	append - przechodzi do trybu wprowadzania (znaki będą wprowadzane za kursorem)
A	przechodzi do trybu wprowadzania na końcu wiersza
o	tworzy nowy wiersz poniżej i przechodzi do trybu wprowadzania
O	tworzy nowy wiersz powyżej i przechodzi do trybu wprowadzania
r	zamienia jeden znak pod kursorem
R	przechodzi do trybu zamiany znaków
h	w lewo o znak (3h - 3 znaki w lewo)
j	wiersz w dół
k	wiersz w górę
l	znak w prawo
w	<i>word forward</i> - słowo w przód
b	<i>backward</i> - słowo w tył

^f	jeden ekran w przód (^ to klawisz CTRL)
^b	jeden ekran w tył
gg	skok na początek pliku
G	skok na koniec pliku
4G	skok do 4 wiersza
x	usuwa znak na który wskazuje kursor
dd	<i>delete</i> -usuwa bieżący wiersz (3dd usuwa 3 wiersze) – uwaga: dane są w buforze
dw	usuwa słowo w przód
yy	<i>yank</i> - kopiuje bieżący wiersz do bufora pamięci
J	połączenie dwóch wierszy
y3w	kopiuje 3 słowa od kursora do bufora roboczego
p	<i>paste</i> – wkleja zawartość bufora roboczego przed bieżącym znakiem
P	wkleja zawartość bufora za znakiem
3p	wkleja zawartość bufora 3 razy
u	<i>undo</i> – cofa ostatnią zmianę
^r	przywraca to co było cofnięte
.	<i>redo</i> – powtarza ostatnią operację edycyjną

Polecenia w trybie ex

Edytor oferuje również tryb **ex**, w którym przede wszystkim wykonuje się operacje zapisu i wyszukiwania.

: lub / przechodzi w tryb **ex**, po dwukropku piszemy:

/tekst	znajdź tekst (kolejne/poprzednie wystąpienia można odnaleźć przez n lub N)
s/tekst1/tekst2/	zamień w wierszu pierwsze wystąpienie tekst1 na tekst2
s/tekst1/tekst2/g	zamień w wierszu wszystkie wystąpienia tekst1 na tekst2
1,4s/tekst1/tekst2/	od wiersza 1 do 4 zamień tekst1 na tekst2
q!	<i>quit</i> - wychodzi z vi bez zapisywania zmian
wq	<i>write</i> - zapisuje zmiany i wychodzi
w nazwa	zapisuje zmiany do pliku <i>nazwa</i>

i zatwierdzamy polecenie ENTER-em.

Inna wersja pomocy vi

Operacje na plikach, zakończenie pracy

:x lub ZZ	wyjście z edytora z zapisaniem dokonanych poprawek do pliku
:w	zapisuje zmiany do pliku o aktualnej nazwie bez opuszczania <i>VI</i>
:q!	wyjście z edytora bez zachowania poprawek
:w nazwa	zapisuje zawartość bufora edytora do pliku <i>nazwa</i>
:x,yw nazwa	zapisuje wiersze o numerach od x do y do pliku <i>nazwa</i>
:r nazwa	wczytuje istniejący plik <i>nazwa</i> za wiersz bieżący

Przejdźcie z trybu poleceń do trybu wprowadzania tekstu

i	tekst wstawiany jest przed bieżącą pozycją kursora
I	przesuwa kursor do początku bieżącego wiersza i umożliwia wstawianie tekstu od tej pozycji
o	tworzy nowy wiersz poniżej bieżącego i umożliwia wprowadzanie tekstu

O	tworzy nowy wiersz powyżej bieżącego i umożliwia wprowadzenie tam tekstu
a	umożliwia wprowadzanie tekstu za bieżącą pozycją kursora
A	przesuwa kursor na koniec wiersza bieżącego i umożliwia wprowadzanie tekstu od tej pozycji
ESC	wyjście z trybu wprowadzania tekstu, powrót do trybu wprowadzania komend

Przesuwanie kursora

0 (zero)	przesuwa kursor do pierwszego znaku w wierszu
\$	przesuwa kursor do ostatniego znaku w wierszu
b	przesuwa kursor w lewo o jedno słowo
w	przesuwa kursor w prawo o jedno słowo
+	przesuwa kursor do początku następnego wiersza
&	przesuwa kursor do początku poprzedniego wiersza
Enter	przesuwa kursor do początku następnego wiersza
j	przesuwa kursor do następnego wiersza w tej samej kolumnie
k	przesuwa kursor do poprzedniego wiersza w tej samej kolumnie
h	przesuwa kursor do poprzedniego znaku
l	przesuwa kursor do następnego znaku
1G	przesuwa kursor do początku tekstu
G	przesuwa kursor do początku ostatniego wiersza tekstu
nG	przesuwa kursor do wiersza o numerze n
{	przesuwa kursor do początku poprzedniego akapitu
}	przesuwa kursor do końca bieżącego, lub następnego akapitu
CTRL+f	przesuwa tekst o 1 ekran do przodu
CTRL+b	przesuwa tekst o 1 ekran do tyłu
H	przesuwa kursor do górnego lewego rogu ekranu
M	przesuwa kursor do środka ekranu
L	przesuwa kursor do lewego dolnego rogu ekranu

Tryb poleceń (ESC)

Kasowanie

x	usuwa 1 znak na bieżącej pozycji kursora
<i>nx</i>	usuwa n znaków na prawo od bieżącej pozycji kursora
X	usuwa 1 znak na lewo od bieżącej pozycji kursora
<i>nX</i>	usuwa n znaków na lewo od bieżącej pozycji kursora
D	usuwa znaki od bieżącej pozycji kursora do końca wiersza
dd	usuwa wiersz bieżący
<i>ndd</i>	usuwa n wierszy począwszy od wiersza bieżącego
d0	usuwa znaki od początku wiersza bieżącego do pozycji kursora
dG	usuwa znaki od wiersza bieżącego do końca tekstu

Inne modyfikacje

rx	zamienia znak na pozycji kursora na znak x
R <i>text</i> ESC	zamienia znaki od pozycji kursora na wpisywany <i>text</i> (nadpisuje)
s <i>text</i> ESC	usuwa 1 znak na pozycji kursora i wstawia w to miejsce <i>text</i>
cc <i>text</i> ESC	zamienia cały wiersz bieżący na wpisywany <i>text</i>
C <i>text</i> ESC	zamienia znaki od pozycji kursora do końca wiersza na wpisywany <i>text</i>

c <i>abcd</i> Enter	pozwała zamienić znaki od pozycji kursora do zadanego ciągu znaków <i>abcd</i> i wprowadzić w to miejsce inny ciąg znaków wpisanych z klawiatury i zakończony naciśnięciem klawisza ESC
ddp	zamienia miejscami wiersz bieżący z następnym

Przeszukiwanie tekstu

/ <i>abcd</i> Enter	szuka (do przodu) ciągu znaków <i>abcd</i> od pozycji kursora do pierwszego znalezionej ciągu, lub do końca tekstu, a następnie od początku tekstu do wiersza bieżącego
? <i>abcd</i> Enter	szuka (do tyłu) jak wyżej
n lub N	szuka dalej w tym samym kierunku (n), lub w przeciwnym (N)

Przesuwanie tekstu do bufora tymczasowego

d, dd, lub D	usuwa tekst do bufora tymczasowego zgodnie z opisem komend usuwających
yy lub Y	kopiuje wiersz bieżący do bufora tymczasowego
nny lub nY	kopiuje n wierszy do bufora tymczasowego, począwszy od wiersza bieżącego

Odzyskiwanie tekstu z bufora tymczasowego i wstawienie go do tekstu

p	wstawia tekst z bufora tymczasowego za wiersz bieżący
P	wstawia tekst z bufora tymczasowego przed wiersz bieżący

Manipulowanie blokami tekstu oznakowanymi znacznikami (markerami)

mx	(x- dowolna mała litera) oznakowuje markerem x miejsce w pliku wskazane kursorem
'x	powoduje powrót kursora do pozycji oznaczonej markerem o nazwie x
d'x	powoduje usunięcie bloku tekstu od wiersza oznaczonego markerem x do bieżącej pozycji kursora i przesłanie go do bufora tymczasowego
:a,'bm	kopiuje oznakowane wiersze od a do b za wiersz bieżący
:a,'bd	usuwa oznakowane wiersze od a do b
:a,'bw nazwapliku	zapisuje oznakowane wiersze od a do b do nowego pliku <i>nazwapliku</i>
:a,w nazwapliku	zapisuje wiersze od a do wiersza bieżącego do nowego pliku <i>nazwapliku</i>
:a,'bw!nazwapliku	nadpisuje istniejący plik <i>nazwapliku</i> wierszami a do b
: ' a, ' bw>> nazwapliku	oznakowane wiersze od a-b dopisuje na koniec pliku <i>nazwapliku</i>

Przykłady operacji na buforach nazwanych (nazwa bufora poprzedzona jest cudzysłowem: ").

"a3dd	usuwa z tekstu trzy wiersze i przesyła je do bufora o nazwie <i>a</i>
"a yy	kopiuje wiersz bieżący do bufora o nazwie <i>a</i>
"a p	wstawia zawartość bufora o nazwie <i>a</i> za wiersz bieżący
"a P	wstawia zawartość bufora o nazwie <i>a</i> przed wiersz bieżący

Inne użyteczne polecenia

J	łączy dwa wiersze w jeden, tzn. dopisuje następny do wiersza bieżącego
u	cofa ostatnio wprowadzoną modyfikację
. (kropka)	powtarza ostatnio przeprowadzoną operację

qx	rozpoczęcie nagrywania operacji edycyjnych (recording) do makro o nazwie x (dowolna litera), kończenie nagrywania po naciśnięciu q odtworzenie akcji nagranego makro: @x

Ćwiczenie

Zapoznać się ze składnią podstawowych poleceń, a w szczególności korzystając z instrukcji przećwiczyć:

1. uruchomienie edytora **vi** z pustym dokumentem i istniejącym,
2. tworzenie tekstu w edytorze z poprawkami na bieżąco (kasowanie znaku, słowa, kilku słów i wierszy, wstawianie nowego wiersza powyżej i poniżej bieżącego,
3. sposoby nawigacji po tekście (o znak, o wiersz, o słowo, o kilka słów, o akapit, o ekran, początek dokumentu, koniec dokumentu) - także z użyciem utworzonych znaczników-markerów,
4. zmiany w tekście:
 - a. dopisywanie - korzystając z trybu wstawiania i nadpisywania,
 - b. usuwanie wybranych fragmentów tekstu,
 - c. kopiowanie i przenoszenie tekstu umieszczonego w buforze tymczasowym lub buforach oznaczonych literowo - w inne wybrane miejsce,
 - d. cofanie błędnej operacji.
5. wyszukiwania zadanego ciągu znaków w całym tekście i ponowienie szukania, zamiany jednego ciągu znaków na inny jednokrotnie i globalnie,
6. dopisanie do edytora tekstu z innego pliku,
7. zapis wersji pliku na dysku pod tą samą i inną nazwą.
8. opuszczenie edytora z zapisem lub bez.